

РЕЗОЛЮЦІЯ

за результатами проведення Міжнародної науково-практичної конференції дисципліни та законності в діяльності поліції в умовах воєнного стану»

12 червня 2025 року відбулася Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення основоположних прав і свобод людини, дотримання стану дисципліни та законності в діяльності поліції в умовах воєнного стану» організована і проведена Донецьким державним університетом внутрішніх справ спільно з Департаментом головної інспекції та дотримання прав людини Національної поліції України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Консультативною Місією Європейського Союзу, Кафедрою міжнародного публічного права факультету права та адміністрації Варшавського університету.

Мета конференції – розгляд актуальних питань забезпечення основоположних прав і свобод людини, дотримання стану дисципліни та законності в діяльності поліції в умовах воєнного стану, превентивної діяльності Національної поліції України, обговорення ефективності застосування сучасних форм та методів їх діяльності, удосконалення основних напрямів роботи підрозділів поліції, узагальнення результатів теоретичних досліджень і набутого практичного досвіду.

До оргкомітету конференції надійшло понад 200 тез доповідей представників органів державної влади, територіальних органів Міністерства внутрішніх справ України, територіальних органів та підрозділів Національної поліції України, представників наукових установ, а також провідних вчених з 31 закладу вищої освіти.

За результатами обговорення доповідей учасниками Міжнародної науково-практичної конференції сформульовано такі положення:

1. В умовах військової агресії РФ проти України забезпечення основоположних прав і свобод людини є невід'ємним обов'язком правоохоронних органів, а пріоритетним напрямком роботи – дотримання стану дисципліни та законності в діяльності поліції.

Держава має забезпечити ефективний баланс між вимогами національної безпеки та дотриманням прав і свобод людини. Незважаючи на можливість тимчасових обмежень, недоторканні права мають залишатися гарантованими, а правозахисні механізми – дієвими.

2. Забезпечення безпеки персональних даних в діяльності Національної поліції України потребує:

розроблення внутрішнього нормативного акту (порядку), який деталізує процедури обробки персональних даних;

створення реєстру ризиків, пов'язаних з обробкою персональних даних, та визначення заходів щодо їх мінімізації;

розроблення та запровадження програми навчання для працівників поліції з метою підвищення рівня обізнаності з питань захисту персональних даних.

3. Побудова безпечного середовища шляхом подальшого запровадження та розбудови системи «Custody Records» у всіх територіальних (відокремлених) підрозділах поліції для покращення стандартів захисту прав затриманих через запровадження електронної фіксації інформації про всі дії щодо осіб, які перебувають під контролем поліції, з моменту фактичного затримання і поміщення до слідчого ізолятора або звільнення з-під варти, а також запровадження обов'язкового інтерв'ю (опитування) затриманої особи та поліцейського, який здійснив затримання.

У якості пріоритетних напрямів удосконалення організаційно-правового забезпечення системи «Custody Records» в органах (підрозділах) Національної поліції визначити: а) розроблення порядку організації та здійснення післядипломного навчання осіб, відповідальних за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих; б) удосконалення системи відеофіксації та роботи з персональними даними, які збираються під час інтерв'ювання затриманих осіб; в) визначення технічних вимог на рівні ДСТУ до функціонування кімнат для проведення інтерв'ю із затриманою особою та працівником поліції, який здійснював таке затримання.

4. Надання рекомендацій Міністерству внутрішніх справ та Національній поліції України під час розробки змін до нормативних актів, які регламентують залучення представників громадськості до розгляду дисциплінарних справ щодо поліцейських, опрацювати питання включення у якості одного з представників громадськості члена профспілкової організації, для представництва інтересів поліцейського під час дисциплінарного провадження.

5. Для аналізу та вжиття практичних заходів щодо підтримання стану дисципліни та законності в діяльності поліції на належному рівні доцільно впровадити в діяльність підрозділів головної інспекції інформаційно-аналітичну систему «InSpector», що автоматизує облік надзвичайних подій за участю поліцейських, результатів перевірок службової діяльності та службових розслідувань, службових характеристик поліцейських.

6. Впровадження в діяльності Національної поліції України використання на постійній основі поліграфа, як додаткового механізму забезпечення законності й дисципліни, що має супроводжуватися:

- розробкою чіткої нормативної основи щодо порядку застосування поліграфа;

- підвищенням кваліфікації поліграфологів та унормування методик їх діяльності;

- забезпеченням правового захисту осіб, які проходять тестування;

- проведенням просвітницької роботи серед поліцейських та громадськості;

- використання поліграфа в першу чергу як інструмента профілактики правопорушень.

Реалізація заходів із удосконалення нормативних актів:

проведення правового аналізу чинних законів та підзаконних актів на предмет відповідності міжнародним стандартам прав людини;

ініціювання внесення змін до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» щодо чіткого регламентування меж обмеження прав громадян;

запровадження положення щодо обов'язкового документування рішень про обмеження прав і періодичного перегляду їх доцільності;

ініціювання пропозиції щодо розроблення проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Національну поліцію» і Дисциплінарного статуту Національної поліції України щодо вдосконалення порядку формування дисциплінарних комісій та забезпечення їх незалежності», в частині обов'язкового включення до складу дисциплінарних комісій представників правозахисних організацій, науковців, ветеранів служби, представників профспілок тощо; виключення норми, яка передбачає пряме підпорядкування членів дисциплінарної комісії керівникові органу поліції, в якому проводиться службове розслідування; удосконалення прозорості та об'єктивності механізму затвердження складу дисциплінарної комісії, що має базуватися на кваліфікаційних критеріях, а не на суб'єктивному управлінському рішенні керівника органу.

. Посилення міжвідомчої співпраці з міжнародними організаціями:

укладення або активізація меморандумів про співпрацю з ООН, ОБСЄ, Радою Європи, МКЧХ у сфері захисту прав людини;

забезпечення регулярного обміну інформацією щодо зафіксованих порушень та ходу розслідувань;

залучення міжнародних експертів до незалежного моніторингу місць несвободи (ІТТ, військові частини, тимчасові центри утримання).

. Запровадження навчальних програм для працівників поліції та військових:

розроблення обов'язкових курсів з міжнародного гуманітарного права та стандартів ЄСПЛ щодо поведінки з людьми;

інтегрування модулів з прав людини в програми підвищення кваліфікації правоохоронців і військових;

забезпечення тренінгів щодо дій у кризових ситуаціях без порушення базових прав (наприклад: при мобілізаційних заходах, евакуації, обшуках).

. Розширення доступу громадян до правової допомоги:

забезпечення роботи гарячих ліній та мобільних груп безоплатної правової допомоги в регіонах з воєнними ризиками;

створення спеціальних консультаційних пунктів в центрах допомоги ВПО, медичних та соціальних закладах.

11. Виокремлення та поширення позитивних практик, що сприяють розвитку поліцейських, їхній мотивації, взаємодії з військовослужбовцями, технологічній модернізації та оптимізації робочих процесів, у службову діяльність Національної поліції України.

12. Впровадження новітньої концепції утримання затриманих осіб в умовах бойових дій, створення тимчасових стаціонарних та мобільних пунктів утримання:

внесення змін до діючих нормативно правових актів.

розробка нових нормативно правових актів.

Організаційний комітет науково-практичної конференції